

Særlig verdifulle og sårbare områder i Nordsjøen og Skagerrak

Innholdsfortegnelse

Særlig verdifulle og sårbare områder i Nordsjøen og Skagerrak

Publisert 02.05.2018 av Faglig forum for norske havområder (sekretariatet)

I arbeidet med forvaltningsplaner for havområdene er det utpekt enkelte områder som er særlig verdifulle og sårbare i miljø- og ressurssammenheng. Områdene er identifisert ut fra bestemte kriterier, der områdets viktighet for mangfold og produktivitet er de viktigste. Det legges også vekt på hvor unikt, uberørt og representativt området er og hvor stor verdi det har vitenskapelig og pedagogisk.

Kartet viser særlig verdifulle områder i deler av forvaltningsplanområdet for Nordsjøen og Skagerrak.

Bremanger-Ytre Sula

Dette området er et viktig område for sjøfugl. Her ligger mange fuglereservater, som Frøyskjæra, Ytterøyane, Kvalsteinane, Håsteinen, Gåsvær, Indrevær, Utvær og Smelvær. Generelt er det hekkelokaliteter og kolonier for mange arter; fiskemåke, svartbak, gråmåke og sildemåke, toppskarv, ærfugl, teist, terner, lunde, krykkje, alke og lomvi. Verdifulle vinterområder for ærfugl, havelle, svartand, skarver, måker og teist, noe alkefugl og lom. Kasteområde for steinkobbe.

Korsfjorden (Hordaland – sørvest for Bergen)

Korsfjorden er et representativt område for vestlandsk skjærgård, mangfold av naturtyper, landskap, kulturhistorie, geologi, fugleliv og tareskog. Deler av området har stor forekomst av stortare og skjellsand, og det samme området er også fylkets beste hekkeområde for ærfugl. Marsteinen har dessuten enkelte år en betydelig hekkekoloni av rødnebbterne.

Karmøyfeltet

Området har høy biologisk produksjon. Karmøyfeltet har gode nærings- og gyteforhold for flere arter av fisk og fungerer som samlingsplasser for drivende egg, larver og yngel. Dette er også et kjent rekefelt. Det er videre et overvintringsområde for sjøfugl med nasjonal verdi vest for Karmøy. Det finnes også viktige hekkebestander i området utenfor Karmøy, og feltet er et gyteområde for norsk vårgytende sild.

Boknafjorden/Jærstrendene

Området har stor variasjon i landskap og naturtyper, fra åpne sjøareal i vest, via grunne tareskogsområder, strender, sanddyner til næringsrike innsjøer og myrer i øst. Tusenvis av vadefugler hviler og leter etter mat langs strendene i trekkperiodene. Spesielt myrsnipe, dvergsnipe, polarsnipe, heilo, tundralo og vipe er blant de mer vanlige fugleartene. Både under trekk og vinterstid kan svært mange rovfugl observeres, som jaktfalk, vandrefalk, hønsehauk og sivhauk. Området er også et fødeområde for selarten steinkobbe. Det er flere verneområder her som Jærstrendene landskapsvernområde og dyrefredningsområde, Kjørholmene naturreservat og Heglane og Eime dyrefredningsområde.

Listastrendene

Disse strendene er klassifisert som landskapsvernområde og er dessuten et svært viktig fugleområde. Landskapet her er variert, med sanddyner, klippekyst, rullesteinstrender og sletteområder. Her finner vi de eldste kjente endemorene i Norge.

Siragrunnen

Siragrunnen har gode nærings- og gyteforhold for flere arter av fisk som makrell, sei og hyse og fungerer som samlingsplasser for drivende egg, larver og yngel. Dette kan igjen gjøre området attraktivt for predatorer som sjøfugl og sjøpattedyr. Den viktigste verneverdien for Siragrunnen er at dette har vært og igjen kan bli en viktig gyteplass for norsk vårgytende sild. Siragrunnen inngår også i det generelle utbredelsesområdet til flere rødlisteartede sjøpattedyr. Området er også et viktig habitat for hummer.

Transekt Skagerrak

Transekt Skagerrak strekker seg fra kystlinjen utaskjærs, til områder med dyp på ca. 600 meter i Norskerenna. Området omfatter tidevannssonen, tangbeltet, ålegressenger, bløtbunn og hardbunn med tare og koraller. Det omfatter også endemorenen Raet, og områder med brakkvansgradienter utenfor utløpene av Nidelva. Dette området, som ble nasjonalpark i 2016, er godt undersøkt. Området har et mangfoldig og rikt plante- og dyreliv og store geologiske verdier. Innenfor transektet ligger også tre fuglereservater. Fra juli 2006 er det etablert bevaringsområde for hummer i et avgrenset sjøområde utenfor Havforskningsinstituttets stasjon i Flødevigen.

Ytre Oslofjord

Dette området inkluderer Ormø–Færder landskapsvernområde og Ytre hvaler Nasjonalpark. Ytre Hvaler nasjonalpark er Norges og Europas første marine nasjonalpark, og ligger i Hvaler og Fredrikstad kommuner i Østfold. Her finnes et stort mangfold av marine naturtyper som bløtbunn, ålegress, rike tareskoger og verdens største innenskjærs kaldtvannskorallrev. Dette er også et viktige kaste- og beiteområde for sel (steinkobbe). Her finnes et rikt fugleliv og viktige trekk- og overvintringsområder for vannfugl, spesielt overvintrende dykkender.

Skagerrak

Skagerrak er viktig for sjøfugl, særlig på høst og vinter. Området rommer en stor andel av den nasjonale bestanden av lomvi på sensommeren og vinteren. Lomvi er en kritisk truet art som i løpet av de siste årene har hatt dramatisk bestandsnedgang. De første lomviene kommer i slutten av juli for å myte (felle fjær). I myteperioden mister de flygefjærene (håndsvingfjærene) og er flygeudyktige i 45–50 dager.

Vikingbanken og Tobisfelt

Disse områdene er viktige gyte- og leveområder for nøkkelarten tobis. Tobis er et samlebegrep for flere arter innen silfamilien, og havsil er den viktigste i dette området. Havsilen overvintrer og gyter her. Siden tobis er en nøkkelart i økosystemet er området viktig for store deler av økosystemet i Nordsjøen. Artsgruppen har strenge krav til bunnsubstrat (grov sand), noe som sterkt begrenser utvalget av egnede områder. Tobis er viktige byttedyr for sjøfugl og hval.

Gytefelt for makrell

Nordsjømakrellen er en økologisk og kommersielt viktig fiskebestand, som gyter sentralt i Nordsjøen i mai-juli. Her driver egg og larver med havstrømmene. Fordi arten gyter og står svært nær havoverflaten, er den spesielt utsatt for forurensning i overflatelaget.

